

Gondolat

Szerkeszti: Keményes Lajos

Tartalom:

Lendvai István: Karzati interpelláció. ▲ Jókai és a franciák. ▲ Látogatás Beregi Oszkár-nál. ▲ Kisgazdák és parasztpolitikusok. ▲ Baróthy Bálint: A Nyomorék Gyermekek Otthonában. ▲ A „varjak”.
▲ Cikkek, riportok, feljegyzések. ▲ Jeges rajzai.

Megjelenik hetenként.

Budapest, 1920. márc. 25.

II. évfolyam 13. szám.

Előfizetési díj 1/4 évre:

38 korona.

▲ Kiadja ▲
a Központi
Sajtóvál-
alat
R. T.

ÁRA

• 3 •

KOR.

Szindor

Leges

A jogászvilág
nélkülözhetetlen
szaklapja a

„Magyar Jogi Szemle”

A Magánjog Tára, Hiteljog Tára, Polgári Törvénykezési Jog Tára, Büntetőjog Tára mellékletekkel együtt. Kétfelirtenként jelenik meg. Kérjen mutatványszámot. Kiadóhivatal Gerlóczy-u. 11.

Hirdetéseket a Nemzeti Ujság, Uj Nemzedék, Uj Lap, Gondolat, Répes Krónika és Neue Post-ra felvesz a kiadóhivatal, Budapest, IV., Gerlóczy-utca 11. sz.

BECSÜZETTEL A HAZAÉRT

MOVE KÖNYVTÁR

Szerkeszti:
PILCH JENŐ

Igazgató:
Szombathy
Kálmán.

Első szám. A NAGY FER. Irta Stocker Antal kuriai bíró. Tartalma: Cserny és társai bűnügye, Ferry, Borhy és Menkina csejndörtisztek, a két Hollán, dr. Berend, Szilgeti, Madarász és Dobsa meggyilkolása. A törvényszék ítéletének és indokolásának teljes közlése. **Ára 10 K.** Kapható lapunk kiadóhivatalában, IV., Gerlóczy-utca 11

Egyetlen keresztény
képes hetilap a

„Képes Krónika”

Képei aktuálisak, kiállításuk páratlan, elbeszélései élvezetesek. — Kérjen mutatványszámot. — Egyes szám ára 3 kor. Kiadóhivatal: IV., Gerlóczy-utca 11. szám.

MOVE

Katonai társadalmi hetilap.

A magyar országos véderő-egyesület hivatalos lapja. A tényleges nyugállományu, tartalékos és népfelkelő tisztek és altisztek közlönye. Katonának polgárnak egyaránt. Változatos gazdag tartalommal megjelenik minden pénteken. Felelős szerkesztő: Pilch Jenő. Szerkesztő Szombathy Kálmán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rökk Szilárd-u. 4. Telefon: József 23—84. Előfizetési árak egész évre 96, fél évre 50, negyedévre 25 korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BPEST, IV.,
GERLÓCZY
UTCA 11.

LOLA NAPLÓJA

és egyéb elbeszélések. Irta: Szerafini Blanka. Keresztény családok különös figyelmébe ajánljuk a Központi Sajtóvállalat (Gerlóczy-u. 11. szám) kiadásában megjelenő „A mi könyvelnk” című sorozatnak ezt az első kötetét. Most jelent meg! **Ára 18 kor.**

Szerkesztőségi órák mindennap 10 és 12 óra között. Köziratokat nem adunk vissza. Előfizetési ár: egy negyedévre 38 K.

Szondolat

Karzati interpelláció

Tisztelt Nemzetgyűlés! Remélem, hogy határozatképes számban méltóztattak befáradni e márciusi reggelen az aranyozott, ékes parlamentbe és a nemzet nevében kérem a tisztelt gyűlést, mindenestül — csizmástul, lakkcipőstül és talárostul — hogy a következő interpellációra szívük szerint és a legsürgősebben megfelelni sziveskedjenek.

1. *Van-e tudomása a jelenlegi nemzetgyűlésnek arról, hogy a nemzetet hármass katasztrófa érte: két forradalom és területi megcsonkítás?* Mert ha igen, akkor a magyar nemzetgyűlésnek azt is tudnia kell, hogy soha még magyar parlament kétségbeejtőbb pillanatban össze nem ült, rettentőbb feladatokat nem vállalt és történelmibb férfiakat nem követelt. Akkor tudnia kell, hogy minden szavába, mozdulatába és cselekedetébe két forradalom megtiport, meggyalázott, agyonkínzott magyarságának és a hódító harmiák milliónyi áldozatának szemek kapcsolódik forró elektromossággal és szenteket és prófétákat és hősokeket remél, nem politikusokat. A parlament nem játék többé, nem piros szőnyeges folyosó, kényelmes

bőrfotel és kigyózó szivarfüst, csillogó szavak, ötletességek és politikai karamboljátzmák fellegvéra, képeslevelezőlapi aláfestésül a Dunával, nem politikai fizikusok öröme az atomok erőjátékán, hanem a megmaradt magyarság sorsa, vére, könnye feljavulása vagy éhen-döglése, a nemzet becsülete, vagyona, emberek születésének és emberek halálának, lángelmék, költők, művészek megszólalásának lehetősége vagy elvetélése, a magyar életfa végső gyökerének megkapaszkodása vagy végfonnyadása. A parlamentnek tehát a felelősség hajmeresztő borzalmával, a tehetőség villamos lázával és a munka megszakadásig való fáradalmával szabad és lehet és kell együtt-lennie, — vagy páni megrendüléssel otthagyni a padokat, a csillárokat és azt mondani történelemnek, multnak, jelennek és jövőnek: *Domine, non sum dignus*, — és elmennie kapálni, hivatalnokoskodni, tanítóskodni, de nem „képviselősködni“ Mikszáth-karcolatok számára, mikor a Végzet csikorgó acélplajbásszal írja tábláit.

2. *Van-e tudomása a nemzetgyűlésnek arról, hogy Magyarország élni akar és ezt az ő akart életét nem teszi függővé egy csonka parlament cicázásaitól vagy többségi szavazatától?* Ha tudja, akkor tudnia kellene azt is, hogy e magyar

Szöveg

élet lehetősége az idegen faji szellemtől s annak hatalmi túltengésétől való szabadulásban van adva: a nemzetgyűlés tehát nem engedheti, hogy ez az egész „anti-semita“ fölhorkanás apró utcai incidensekben adja az erejét és újpesti halottgyártásra kényszerüljön, hanem a legtisztább legalitás keretein belül kell országalkotó, élet-teremtő módon levezetnie és fölhasználnia. A nemzetgyűlés tehát ne tekintse egyéni akciónak, szabódezsői demagógiának, valami anarchisztikus különködésnek és zsidófalói inyenkedésnek a háborus vagyoni megrendszabályozását, az egyetemi és középiskolai numerus claususnak, a sajtókamarának, a lánckereskedés és árdragítás letörésének kérdését, a becsületes földreform és általában a kérlelhetetlen becsület föltétlen diktatúrájának kérdését, hanem tekintse kötött marsrutájának, egyetlen létjogosultságának és minden egyéni pártkérdésen fölül álló kötelességének és jogcímének. Ugyanigy meg kellene látnia teljes képzettségét annak a második számu és a hülye Károlyiánál gyászosabb defetizmusnak, amely lassankint megrendíti hitünket a területi integritás lehetőségében, végkép megöli tekintélyünket és becsületünket az ántánt és a megszálló haramiák előtt, nagyidai cigányokká tézsen a megszállt területek kiábrándult magyarja. és hü nemzetiségei előtt és megbénítja azt az erőket, mely ha a nyárra meg nem marad bennünk, fűtültek a területi integritásnak legalább is ötven esztendőre.

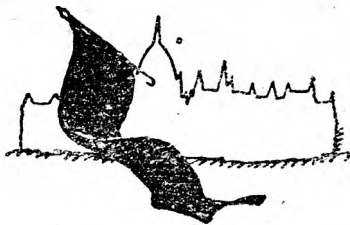
3. *Van-e tudomása a nemzetgyűlésnek arról, hogy a koncentráció megszületésének pillanata óta egyéb sem történt Magyarországon, mint a „keresztény kurzus“ lejárata, megcsufolása és tehetségtelemné bizonyítása? Ha igen, akkor a nemzetgyűlésnek tudnia kellene azt, hogy*

vagy így marad minden s akkor a zsidóság végképp hálás lesz a keresztényeknek, hogy jobban a maguk nyakára ültették őket, mint azt akár Jászi Oszkárék, akár Kun Bélaék teheték, vagy radikálisan megváltozik minden. Eddig ugyanis az történt, hogy a világot egészen a rézbőrüekig és a négerekig telekiabálták fehér terrorral, ellenben ugyanakkor Judea saloméibb táncot járt a mi éhendöglődő testünkön, mint valaha, mi mentettük leghevesebben a legvadabb bolsevistákat (miközben apró, szédült keresztényeket felkötöttünk), mi engedjük szabadjára a leggyalázatosabb nyomorcsinálást, mi engedjük átszökni a határon a zsidóvagyoni végső értékeit és mi hagytuk koplálni, rongyolni és a végsőkig zülteni a lerongyolt, fajfenntartó elemeket, mi nem tudtunk okosan beszélni a vérünkbeli való magyar paraszttal, mi nem tudtunk könyvkiadást, folyóiratot és lüktető magyar kulturéletet teremteni íróinknak és művészeinknek, mi bélyegeztük le a kisember kékpénzét, mikor a nagy haramiák már mindent elmentettek, mi mondtunk a parlamentben miniszterelnöki apológiát a zsidóságról, mi csókoltunk legszorgalmasabban kezét a neuilly-i vészbiráknak s olyan idegenül ültünk a hatalom négyesfogátán, mint a szovjet zsidai az Eszterházy-hintókban és a feketelakkos autókban, azzal a különbséggel, hogy ők jövevények és parvenük voltak, mi pedig állítólag ezer éve uralkodó fajta vagyunk.

4. *Van-e tudomása a nemzetgyűlésnek arról, hogy mindezt elsősorban felelős s ha mindezen nem akar változtatni, csak kettőt tehet: vagy sürgősen letenni a keresztény nemzeti jelzöt, vagy felszólítani magát? Mert ha így csinálja tovább, akkor kétségbeejtően*

igazolta, hogy a keresztény magyarság ebben az országban tehetetlen, akaratlan, szolgaságra született és akkor szájon vagyunk verve mindnyájan tehetségek, költők, váteszek, lánglelkek, politikai és gazdasági kapacitások, acélból való gerincek, akkor mi mindnyájan — lelkes és lángoló és hivatott ezrek és milliók — futóbolondok vagyunk s a magyarság a legrettentőbb pillanataiban sem tud Napoleonokat, Petőfiket és Széchényieket produkálni önmagából, csak harcoslelkű fiskálisokat, agyalágyult akadémikusokat és kétbalkezü politikusokat és mindezek végeztével anarchiát, amelyben mi, kétségbeesésbe hajszolt szentek, próféták, becsületesek a faj nagy-szerű konzervatizmusa nevében oda-kényszerülnénk a — Barrikádra.

Lendvai István.

Jókai és a franciák

(Beszélgetés a kiadóval.)

Révai Mór, Jókai kiadója a kommunizmus alatt megírta emlékiratait „írókról, könyvekről és kiadókról“. Egy hosszú és gazdag élet tapasztalatait foglalta össze ebben a munkájában, mely terjedelme szerint is nagy, harminc ivre terjed s valószínűen még ezen a tavaszon megjelenik. Kiadók és az írók között

olyan bensőséges a viszony, hogy ők igazán alkalmasak vallomást tenni az írókról. Gyakran találkoznak velük, látják őket ügyes-bajos dolgaikban, kis és nagy pénzzavaraikban, majnem pongyolában. A harminc éves könyvnek szinte regényhőse — Jókai Mór.

Róla beszélgetünk a verőfényes és csöndes dolgozószobájában, az ő nagy-szerű megható alakjáról, a varázsos magyar mesemondóról. A csöndben pedig — úgy rémlik — elénk rajzolódik az ősz és szelid Jókai, andalítóan kék szemével, gyermeteg mosolyával.

Jókai külföldi sikereiről, különösen francia kapcsolatairól kérdezzük a kiadókat. Most, mikor a magyarság légmentesen el van zárva a külföldtől s mindenütt csak ellenségek fordulnak feléje, jól esik hallani egy legendát egy csodálatos korszakról, melyben a magyar író még Európa hőse is volt.

— Jókai világhíre? — mondja a kiadó. — Erről sokat beszélünk a könyvben. Nálunk a köztudatban az van, hogy Jókai munkái idegen nyelveken is nagy tért hódítottak. Ez igaz. Sajnos azonban hozzá kell tennem, *majdnem minden regényének fordítása rossz*. A franciák németből rontott csapnivaló fordításban ismerik őt, de az ő magával ragadó mesetehetsége és bűbajos képzelete így is hat.

— Milyen kiadókkal adták ki a műveit?

— A *Hachette* cég elnökével, a kitűnő *Feuret*-vel és a zsenális *Charpentier*-rel közvetlen érintkezésbe léptem annak idején, hogy Jókai műveit méltó kiadásban és méltó fordításban téssem közzé. Mind a két kiadó igen barátságosan fogadta in-

ditványomat. Ellenben a tárgyalásoknak mindig az lett a vége, hogy *Jókait személy szerint nem ismerik Franciaországban.*

— A franciák elsősorban társadalmi nép.

— Igen és mindig azt sürgették a kiadók, hogy *Jókai jöjjön Párisba, telepedjen ott le, amint Turgenyev tette, aki aztán úgy szerepelt a műveivel a francia közönség előtt, mint vérbeli párisi író.*

— Jókai nem volt erre hajlandó?

— Próbáltam őt rávenni, de ő nemmel válaszolt. Azt mondta, hogy *Párisban is csak egyszer ebédelhetne napjában s akkor sem lehetne többet egy falat hussal sem.* Azért, hogy tisztes vagy huszszor annyit kereshetne ottan, *nem megy ki.*

— Hogy szerepelt Jókai a párisi világkiállításon?

— Önálló helyiségben kiállítottuk Jókai összes műveit a nemzeti diszkiadásban, hogy bemutassuk páratlan termékenységét és megszereztük műveinek összes idegennyelvű fordításait. Rengeteg könyve jelent meg angolul, franciául, németül. Csak lengyelül 48 regénye, csehül 22, szlovénul 2, horvátul 1, szerbül 16, ruténul 2, oroszul 30, dánul 6, finnül 16, hollandul 4, svédül 16, románul 4, spanyolul 1, ujjörögül 1, törökül 1, sőt egy munkája volapük nyelven is megjelent. Jókait itt úgy fogadták, mint nagy író. A *Société des gens des lettres*, a francia írók társasága külön fogadó bizottságot küldött ki. Tagjai között volt Paul *Hervieux*, Leon *Beurgeois*, Henri *Lavedan*, Jules *Claretie*, Gaston *Deschamps*, Marcel *Prevost*, a híres francia regényíró, sőt ott volt közöttük Anatole *France* és *Herédia* is, a költő. Fényes lako-

mát rendeztek a tiszteletére. Jókai azt mondta: „Magam körül egy egész zodiakusát láttam a legfényesebb csillagoknak.“

— Kik köszöntötték fel Jókait?

— *Hervieux* és *Claretie* s még sokan, de ők papírról olvasták fel beszédeiket. Jókai az idegen, egy rá nézve teljesen szokatlan nyelven, *szabadon válaszolt.* A franciák el voltak tőle ragadtatva. Másnap az összes párisi lapok nagy cikkeket közöltek a nagy magyar mesemondóról és hangsúlyozták, hogy *Dumas* és *Viktor Hugo* se volt olyan termékeny, mint Jókai.

— És az angolok?

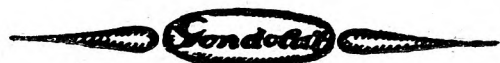
— Jókai *Jarrold*-dal állt összekötetésben, természetesen rajtam keresztül. Első angol munkájáért tiszteletdíjat nem kapott. Hiszen akkor olyan szerzői jogi viszonyok uralkodtak, hogy *bármely angol kiadó szó nélkül lefordíthatta volna bármely munkáját is.* Aztán Jókai minden kötetéért 25 fontot fizettek, ami a mi pénzünk szerint akkor körülbelül 600 koronát tett ki. Érdekes, hogy *az angolok is a személyes kapcsolatot sürgették.* Folyton-folyvást kérték Jókai arcképeit. Egyszer azt a fényképét kérték, melyben magyar diszruhában van levéve. „Abban a különös ruhában — írja az angol kiadó — amelyet nézetünk szerint jogositva van hordani annál a körülménynél fogva, hogy Ausztria császára nemrég nevezte ki őt a magyar mágnástábla tagjává.“

— A német fordítások?

— Azok sem jobbak, többnyire csonkítottak, műkedvelők munkái. Általában azt mondhatom, hogyha mi magyarok büszkék is vagyunk Jókai külföldi elismertetésére és vi-

lághirnevére, a hirnévnek és elismerésnek méretei inkább elszomorítóak. Nagy mulasztás terheli a lelkiünket. Akkoriban az angol és az északamerikai nemzet *Kossuth* Lajos révén nagyon érdeklődött a magyarság után és semmi sem lehetett volna könnyebb, mint Jókai műveit beállítani az érdeklődés középpontjába. De nem sokat törődtek vele, holott ma a magyarságnak megbecsülhetetlen kincse lenne angol, francia, német fordításban Jókai összes művei.

Egy sürgőnyt mutat most, melyet Jókaihoz *Rudolf* trónörökös intézett, hogy küldje el neki közös lapjuknak, az „Osztrák-Magyar Monarchiá“-nak új számát. Majd *Kossuth* egy levelét. Régi, regényes és boldog kor emléke. Jól esik látni. Kinn az utcán rongyok és szegénység, a kékpénzről és a lebélyegzésről beszélnek. A meszevilágból a durva és rikácsoló prózába pottyantunk.

Látogatás Beregi Oszkárnál

Beregi Oszkár személye körül viták kavarnak, a lapok sűrűn emlegetik a nevét, de — tempora mutantur — nem úgy, mint régen, amikor egy-egy nevezetesebb alakításáról esett szó, hanem egészen más természetű ügyekkel kapcsolatban. Amint ismeretes, most legutóbb az *Árva László* nemzeti színházi előadását nem lehetett megtartani, mert tüntetők vonultak fel a színházhoz,

akik tiltakoztak *Beregi* szerepeltetése ellen. Ugyanakkor a tüntetők megjelentek az Intim Kabaré igazgatójánál is, akit arra kértek, ne engedje *Beregit* fellépni. Történt pedig mindez azért, mert sokan kifogásolják *Bereginek* a kommunizmus alatti viselkedését, mások pedig azt állítják, hogy cionista propagandát folytat.

Kíváncsiak voltunk megtudni, hogyan vélekedik *Beregi* az ellene emelt vádokról, általában milyen álláspontot foglal el ebben a kínos ügyben és mik a tervei. Felkerestük *Aréna*-uti lakásán és nyilatkozatot kértünk tőle.

Egy nyurga fiatalember jelent be bennünket a művésznél. Egy szép fogadó-szobán megyünk át, a másik szobában már vár bennünket *Beregi*.

Az arca fáradt egy kissé, — úgy látszik, megviselték az izgalmak, — de azért nincs kétségbe esve. Kedvetlen, ennyi az egész. Nagyon barátságosan fogad, hellyel kínál, nem sokára bejön a felesége is, aki később — a beszélgetésünk folyamán — azt a benyomást keltette bennem, hogy nagyon okos, diplomatikus asszony. Most persze ő is izgatott és ideges. Amint a tekintetével végigsimogatja *Beregit*, látom, hogy nagyon félti az urát. Szomorúan, rezignáltan felelgetnek a kérdéseimre.

Arra a kérdésemre, hogy melyek azok a konkrét vádak, amelyeknek alapján kommunizmussal vádolják, ezt mondja *Beregi*:

— Piros gombot viseltem a gomblyukamban. Hogy ez az örült terror idején mit jelentett — illetve, hogy nem jelentett semmit — azt hiszem, nem kell bizonyítgatnom. Megtették ezt mások is, akiket most mégsem bántanak. Azután verseket szavaltam, különböző alkalmakkor, de sohasem a saját elhatározásomból, hanem azért, mert rámparancsoltak. Egyszerűen közölték velem, hogy ezt és ezt a verset itt és itt el kell szavalnom. Mit tehettem egyebet, mint hogy engedelmesskedtem. Ellenben megtettem azt, amit mások nem igen mertek megtenni, hogy a programba

vett proletár-verseken kívül rendszerint hazafias verseket is elmondottam. Ezt a diktatura urai kifogásolták is. *Pogány* „Napóleon“-jában — betegségemre való hivatkozással — nem vállaltam szerepet. Más játszott helyettem. Sőt — és ezt *Paulay Erzsi* és *Jászai Mari* is igazolhatják — a közoktatásügyi népbiztosságnál kifogásoltam, hogy bennünket lépten-nyomon szerepeltetnek az egyes kerületek ugynevezett közművelődési tanácsai. Általában, a kommunistaság címén ellenem emelt vád tartathatatlan... A proletár-diktatura első napjaiban meg voltam rémülve, megdöbbsentem, amikor a színházból hazatérve, lövéseket hallottam az éjszakában...

— Mi a válasza a cionista propagandáról szóló vádra? — kérdeztem.

— Ez a vád sem komoly. Arról, hogy egyes lapokban teljesen légből kapott, vagy elferdített intervjúk jelentek meg, én igazán nem tehetek. Szememre hányják, hogy Ezékiel prófétából szavaltam. Ezért — azt hiszem — igazán nem kell szégyenkezni, mert — eltekintve attól — hogy az elszavalt részből kihagytam a speciális zsidó nemzeti vonatkozású részeket, az a meggyőződése, hogy Ezékielnek feltámadást jósoló, vigasztaló profécijája ma minden igaz magyar ember lelkében visszhangra talál. A két évvel ezelőtt tervezett, de elmaradt biblia-estet is terhem írják. De azt elfelejtik, hogy ennek az estnek a műsorán épügy szerepelt Mózes, mint Pál apostol, Jób épügy, mint János, a tiz-parancsolat épügy, mint a hegyi beszéd. Egyszóval, ezt a tervezett estélyt is csak a legnagyobb tulzással lehet cionista-estnek minősíteni.

— A kultuszminiszter ur a napokban nyilatkozott ebben az ügyben, — jegyeztem meg. Megemlítette azt is, hogy önnek le kell vonnia bizonyos konzekvenciákat.

— Tudom, — feleli *Beregi* — és már válaszoltam is rá. Az bizonyos, hogy helyemet önként elhagyni nem vagyok hajlandó, mert ezzel elis-

merném azt, hogy bűnösnek érzem magamat és méltatlan vagyok arra a helyre. Azonban bejelentettem a kultuszminiszter urnak azt is, hogy ha elbocsátanak a Nemzeti Színház kötelékéből, már eleve lemondok minden végkielégítési és nyugdíjigényemről... Huszonöt éves művészi pályámon minden erőmmel, minden ambíciómmal a tiszta művészet és a magyar kultúra szolgálatában állottam. Tiszta lelkiismerettel és felemelt fővel várom ügyemnek elintézését.

— Mik a tervei? — érdeklődöm. Nem fog-e máshová szerződni?

— Még nem tudom, hogy mit fogok tenni. Berlini barátaim nagyon érdeklődnek irántam. Most egyelőre várok. Bizom abban, hogy el fog jönni az az idő, amikor a kedélyek megnyugosznak és az ember az ő embertársában nem fog mást látni, mint hozzá hasonló embert...

Ezt nagyon szomorúan mondta *Beregi*. Mig beszélgettünk, a felesége többször közbeszólt, láttam rajta, attól tart, hogy ebből az intervjúból újabb kellemetlenség lehet. Igyekeztem megnyugtatni és megígértem, hogy csupa szépet és jót fogok írni. Igéretemet beváltom azzal, hogy a nyilatkozathoz nem fűzök semmiféle kommentárt.

Kisgazdák és parasztpolitikusok

Egy este föltévedtem a kisgazdapártba. A kisgazdapárt nem olyan egyszerű valami, mint ahogy a neve mond-

ja. A logika ugyanis azt mondaná, vannak kisgazdák és van egy párt, melyben kisgazdák vannak. Tévedés.

Hogy tévedés, megállapítottam abban a pillanatban, amelyben kinyitottam a pártkör ajtaját. A pártkör az Eszterházy-palotában van, ott, ahol ennekelőtte a propaganda-minisztérium székelte vala. A liberálisok és kisgazdák azonban azon a véleményen voltak, ha az a minisztérium nem nekik csinál propagandát — szünjön meg. Tehát megszünt. Közben a párt össze és vissza egyesült, majd megkeresztelkedett és felvevé a keresztény címet. De csak a Dunán túl. A Tiszán túl már keresztény lesz a neve, ha akarom zöld, ha akarom piros. Ha akarom sokorópátkai, ha nagyon muszáj, nagyatádi, de mindenképen Rubinek.

Egyszóval, bejutottam a körbe. A lépcsőn fölele hangosan törtet egy köpcös kisgazda. Régi kisgazda, valamikor akácszappant és lililomtejet árult az Andrássy-ut végén, lévén patikus. A patikát eladta és felfedezte maga és a kis-

gazdák között a hasonlóságot, lévén a kisgazdák is drágák, miként a patika. Gál Endre, a kedves és jóhumoru gyógyszerész nincsen egyedül a hirtelen metamorfózisban. Sokan fölfedezték magukban az atavisztikus ösztönöket, mely földanyánkhoz a barázdához, az ekéhez, a kalászhoz, pipacshoz, makrapipához és Rubinekhez huzza az embert. A Hangya-gárdánál érthető a roham, ők kisgazdák voltak az íróasztal mellett, s a doppelter Buchhalter mindig sirva fakadt március táján, ha földszagot hozott a szél.

Vannak mérnökök. Komoly, diplomás mérnökök és nem kataszteriek, akiknek a tagosítás révén mégis van némi közük a földhöz. Látszik, hogy a számok emberei, kiszámították, hogy mint az álmoskönyv mondja, aki boldogulni akar a politikában, lépjen be a kisgazdapártba. A mérnök mellett sétál egy bankhivatalnok. Ő is kisgazda. A min. segéd-fogalmazó is kisgazda, a vidékről ideszaladt szerkesztő is kisgazda, még Drózdgy Győztes Viktor is az. Igazán nem csodálom, hogy ezek után nagyatádi megszünt kisgazda lenni és áttért a miniszteri pályára.

Az első blikkre megállapítom, hogy uri párt ez, vagy mi a fene. Miga Wenckheim-palotában egymás zsaketjében bámulják magukat a bel- és kültagok s a cuggoscipő és rosszkalap jellemző tényező, addig itt tulontul sok és nem éppen kisgazdás eleganciát látok. Előrebocsátom, Rubinek nem tartozik az elegánsak közé. Ő az átmenet a gentrykisgazda és a parasztkisgazda között. Ő a hid, melyen keresztül megértik egymást nagyatádi és Széchényi gróf, bár — hidnak kissé hasbavállas.

Az is érdekes, hogy itt kétféle láb-beli uralkodik: a csizma meg a fűzőscipő. A gentrykisgazda néha bőrkamászlival teszi kisgazdaszerűvé külsejét.

Az echt kisgazdák, mármint a parasztek, úgy ülnek ebben a fájin uri társaságban, mint a varjak hóhulláskor. Sehogy sincsenek otthon. Ott gebeckednek a ripszdiványon, a falmentén, mert így otthonosabb. Meg igazabb is. Az urak ugyanis falnak támasztották őket. Őszinte vagyok, ker. szoc. sem vagyok, politikával se bibelődöm, tehátlan engedjessék meg nékem, hogy beszámoljak impresszióimról. Nem találok a kisgazda-képviselőket lumeneknek, amelyik még hallgat, elviselhető, de ha beleszól a közdolgokba, valahogy baj van. Egy nagyon intelligens arcú kisgazda csizmáskodik busmagyarban az urak közt, aki már konyit a dolgokhoz. Szivem melegedni kezd, de — kisül hogy tanító, Molnárnak hívják és Windischgraetz herceg mandátumát bunkózta le a választáson. Valami Zegenyei nevű honatya beszélget egy másikkal, kisgazda mind a kettő. Zegenyei szól:

- No, komám, én mennék . . .
- Hová te?
- Hazafelé. A sógoromhoz szálltam. Fegyőr, oszt messzi lakik.

A rossz „fegyőr“ szót úgy ejtette ki, mint aki a kulturával hirtelen valami kapcsolatot talált. Minél kicsavartabb a magyar szó, annál jobban imponál neki. Észreveszem ezt Patacs Dénesen, aki derék ember, de az a hibája, hogy túlon túl művelt. Vörösmartyt tudja, Othellót ismeri (nem a szöveget, hanem a drámát) és lenézi az újságírókat, amiben talán igaza is lehet. Mert az újságíró verset is tud fabrikálni, esetleg jobbat, mint jó maga. Patacs ugyanis kisgazda, őrmester, államtitkár és

alanyi költő egyszemélyben. Megjegyzem, ő a legszimpatikusabb, legderekabb, legegyszerűbb és legjobbhiszemű a parasztpolitikusok között. Sokorópátkainak inkább figurája van. Jól domborít. Nem sok vizet zavar, nem is ambicionálja. Szelid ember, nem haragszik meg, ha az ember kegyelmes urnak szólítja.

Vannak, akik rivalitásba akarják állítani nagyatádival. Ehhez sokoró gazda kevésbé tehetséges. Örül, hogy bévül van, mert ha szembe kerülne a másik Pistával, esetleg kisülne, hogy a csárdában ő csak második legény. Mayer János összerugta vele a patkót, de nagyatádi bizonyult keményebbnek.

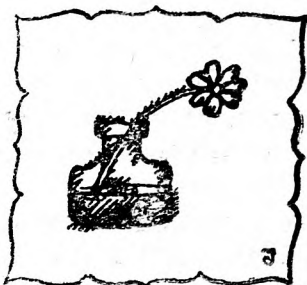
Nagyatádi! Ő a bálvány és az ideál. Fejtetőre állott a világ, mert már az ur a paraszt előtt hajlong. Nagyatádi körül mindig udvar van, egy sereg félur, egész mandátumvadász hizeleg neki. Gál Bandi se kerüli igen ki, még Horthy Jenő is barátkozik vele. Valami legenda mázskál a nyakakon, oda-odacsip, mint a bögöly, hogy t. i. nagyatádi Pista bá' művelt ember. Pardon, mondanám az Uj Nemzedékkel, ha irnék oda is. Ez már nem egészen így van. Pista bá' ravasz, számító, afféle bölcs falusi bíró, de a hivatal még nem lexikon, mintahogy a csikó nem bicikli.

Egyelőre csak ennyit. A hősokeket bemutattam. Majd később meglátjuk akcióban őket a kulisszák mögött.

Hamam.

A Nyomorék Gyermek Otthonában

A Trieszti Nő-höz címzett csárdaközelében, ahol május elsején a munkások gyűléseket szoktak tar-

tani, a Mexikói-uton van a Nyomorék Gyermek Országos Otthona. Tegnap a Tököli-uton volt dolgom és a villanyoson annyira elmerültem az újságolvasásban, hogy amikor feltekintettem, a Mexikói-uton találtam magamat. Nem ide készültem ugyan, de úgy okoskodtam, ha már itt vagyok, megnézem az Otthon szánalmas lakóit. Ilyenféle helyekre mindig szívesen megyek, mert szeretem azokat, akikhez mostoha volt a sors és megnyugtató, ha látom, hogy a gyűlölet tengerében van egy csepp irgalmaság is. Azt sem lehet tagadni, hogy az ember sokkal kisebbnek látja a saját baját, ha mások nyomoruságát megismerte.

A gondnok urral végigjárjuk az intézetet. Megmutatja az orvosi rendelőt, a műtő- és Röntgen-szobát, a fürdőt, az ebédlő- és hálótermet. Még a konyhába is bekukkantunk. Mindenütt kifogástalan tisztaság és rend. A tornateremben furcsa székek, zsámolyok és nyújtózkodó készülékek, amelyekkel a növendékek borzasztó testi fogyatkozásait akarják — a lehetőség határain belül — orvosolni.

A tanteremben fantasztikus kép. Koravén arcú, nyomorék gyermekek beszélgetnek, játszadoznak a padok között. Egy fiú meséskönyvben lapoz.

Egy okos arcú, tizenötéztendős törpe a bélyeg-gyűjteményében gyönyörködik. Néhányan ott ülnek mellette és irigy-kíváncsian nézik a piszkos bélyegeket. Látom, hogy a bélyegek boldog tulajdonosa nagy tekintélynek örvend. Ő az ifjusági önképzőkör elnöke. Csak egy fiú van, aki unott, blazirt arccal nézi a bélyegeket. Egy tizenhétéztendős, elől-hátul pupos ijesztő gnóm. Ő már túl van az ilyen gyermekségeken. Tavasz van, ki tudja, milyen sejtelmek és vágyak muzsikálnak az idegein.

Egy kis lány is van a társaságban. A gondnok elmondja, hogy a kommunizmus idején került az intézetbe. A szülei magára hagyták egy lakásban, azóta itt van és most már az anyja is törődik vele, mert meg szokta látogatni.

— Szeretsz itt lenni? — kérdeztem a kis szőke lánytól.

— Igen, — feleli bátran.

— Hol volt jobb: otthon vagy itt?

— Itt jobb!

— Miért?

— A mama otthon mindig elment...

Ide-oda mászkálnak, vonszolják magukat a teremben. Valami nagyon eleven nyüzsgésről, sürgés-forgásról persze szó sem lehet, mert többnek közölük csak egy lába van. De akinek megvan hiánytalanul mind a két lába, az sem nagyon ficánkolhat, mert az olyan láb, amilyen nekik van szegénykének, nem is igen érdemli megezt a nevet. Gyöngye, fejletlen, siralmasan furcsa állású lábak ezek, még ezeket a vézna kis emberkéket sem bírják el mankó vagy masina nélkül. Azok, akiknek hűdött és a fejlődésben egészen visszamaradt végtagjaik vannak, nem is tudnak járni, hanem csak úgy kuszolják a padlón, mint

Szombat

valami nagyon különös kis férgek. Akiknek csak az egyik karjuk, kezük hiányzik vagy hibás, de a lábuk ép, a többiek szemében az irigyelt, erős és diadalmas embert képviselik, ezek viszont büszkén, sőt néha lenézőleg tekintenek a többiekre.

A legtöbb közülük vidám. A gondnok ur azt mondja, hogy az udvaron footballozni szoktak, amely elnevezés a jelen esetben nem egészen találó, mert *aki a lábát nem tudja használni, az kézzel löki a labdát.*

Az intézet műhelyeiben, a szabó-, cipész-, asztalos- és bőrdiszműves iparműhelyekben folyik a munka. A szabóknál éppen gomblyukkészítésben versenyeztek a növendékek. A cipésműhelyben nagyon szép kész női cipőket láttunk és a bőrdiszműveseknél megbámultuk, hogy két fiatalember, akiknek a fél karja hiányzik, milyen ügyesen dolgozott megmaradt csonka karjával. A növendékek egy része kertészetet tanul az intézet konyhakertészetében.

Az Otthonba 6 éves korukban kerülnek a szegény nyomorékgyermek, itt végzik el az elemi és ipariskolát. Ha akad közöttük szellemileg kiváló, az középiskolába kerül. Kisérőm azt mondja, hogy sok tehetség van közöttük és a volt növendékek közül többen igen szépen boldogultak az életben. Az egyik például községi jegyző, a másik hivatalnok, egy volt növendéknek pedig virágzó üzlete van Temesváron. Legtöbbre vitte azonban egy Jenei nevű fiu, ugyan nem az eszével, hanem a *lábával*. Valóságos lábművész. Pompásan *ir, cimbalmozik és célbaló a lábával*. Egy bécsi cirkusban van alkalmazva, magas fizetéssel. Ennek a fiunak mindkét karja hiányzik.

Azok a fiuk, akik megtanultak egy mesterséget és felszabadulnak, továbbra is az intézetben maradhatnak, mert az Otthon alkalmazza őket műhelyeiben. De ha az intézeten kívül vállalnak munkát, akkor is kapnak benn lakást és ellátást nagyon csekély összegért. Ezek a már felszabadult fiatal iparossegédek egy különálló épületben laknak és barátságos társaséletet élnek. Sakkoznak, zenélnak. Szeretnek moziba és színházba járni. Aki nem tud járni, az tolószéken megy a színházig, a széket a színház előcsarnokában hagyja és *ugy kuszik be a nézőtérre*. Egyik-másik szépen keres, van olyan is, akinek négyszáz koronája van egy hétre.

Benéztem az irodába is, ahol ijesztő meztelen fotografiák vannak a régi növendékekről. Az időközben hazajött igazgató ur elmondja, hogy a kommunizmus nem ment el nyomtalanul az intézet felett. Az egyik tanító — aki ezidőszertint letartóztatásban van — szélsően kommunista elveket vallott és ebben az irányban igyekezett befolyásolni a növendékeket is.

Mikor eljöttem, a lépcsőházban egy furcsa embert láttam. Képzeldenek el kérem egy daliás, vállas, intelligens arcu férfit, akit derékban kettészelnék és aztán így — az alsó rész nélkül — letesznek a földre. Körülbelül ilyenformán festett az a fiatalember, akit a lépcsőházban észrevettem. Vidám arccal cigarettázott. A gondnok ur azt mondja róla, hogy nagyon intelligens iparos, szeret olvasni. Megkérdeztem tőle:

— Van elég olvasnivalója?

— Sajnos, — felelte — a könyvtárunkban nagyjából gyerekeknek való munkák vannak. Nagyon szerettem a Modern Könyvtár füzeteit és

általában a komolyabb dolgokat... Ilyen mű azonban az intézet könyvtárában nem igen akad...

Nagyon szép és nagyon keresztényi cselekedet volna, ha olvasóink közül azok, akik pár nélkülözhető, jó könyvvel rendelkeznek, elküldenék azokat szegény Soós barátunk címére, a Nyomorék Gyermekek Otthonába. Hadd felejtse pár órára nagy szerencsétlenségét a vallás és a poézis szelid világánál.

Baróthy Bálint.

A „varjak”

Tizenhét júliusában kerültem a Kiew melletti darnicai fogolytáborba. Az oroszországi hadifoglyok nagyrésze bizonyára sokáig fog emlékezni erre a névre. Ide gyűjtötték össze az oroszok foglyaikat és innen osztották szét az ország belsejében fekvő táborokba. Itt találkoztam először a „varjakkal”. A fogolytábor parancsnoksága ugyanis cseh foglyokból toborzott legionáriusokból állott, de a „cseh” szót nem volt tanácsos hangosan kiejteni, s ezért „varju” vagy „angol” néven emlegettük ezeket a haramiákat. Orosz katonaruhában jártak, csak az „atyuska szeme” volt fehér-piros szalaggal bevonva a sipkájukon. Erről és a velünk való bánásmódjukról lehetett a legkönnyebben felismerni őket. Megérkezésünk után mindjárt osztályozták bennünket: a birodalmi né-

meteket és a magyarokat megmotozták és ami hasznavehető holmit az orosz katonák nálunk hagytak, azt ők szedték el. Nyári offenzívák ideje lévén, a tábor csak úgy hemzsegett a foglyoktól. A meglehetősen szűk helyen tizenöt-huszezren is össze lehettünk zsúfolva s még a barakok körül levő térségen is alig volt annyi hely, ahol az ember a puszta földön végignyújtózhatott volna. Az egész táborban mindössze két kút volt, ahová a foglyok vizért járhattak. Aki még nem próbálta, az nem tudja elképzelni, mit jelent az: reggel, délben és este pár csepp vizért tízezer ember között tolongni. A legtöbbnek edénye sem volt, melybe a vizet beleönthette volna: ott ittunk a csapnál a tenyerünkéből. Reggelenként és estefelé, amikor a legnagyobb volt a törtetés a kutak körül, a csapoknál egy-egy cseh legionárius állott szíjjal a kezében. És ha egy szerencsétlen magyar órákig tartó várakozás után vad könyökharcra eljutott a kútig és kicserepesedett ajkait végre a csap alá tarthatta volna, a cseh legionárius dühös röhhögéssel kiáltott rá: „Mádjár?! „Szvinya!” És a szeme közé vágott a szíjjal. Véres csik maradt utána a dühtől és nyomoruságtól elfehéredett arcon. Kezdhette a tolongást ismét az utolsó sorból, azzal a reménységgel, hogy másodszor talán nem veszik észre, hogy — magyar. Ugyanez a jelenet játszódott le az „ebéd” kiosztása alkalmával. Napjában csak egyszer kaptunk enni. Az étkező a konyha körül bekerített térség volt, ahová tizes csoportonként bocsájtották be a foglyokat. Minden csoport kapott egy bádog vödörben valami kiállhatatlan bűzű hallevest, minden ember harminc-nyolc deka nyúlós, pépszerű fekete kenyeret.

A foglyok ötös oszlopokba állítva vártak erre a nyomoruságos kosztra. Az éhesebbek már hajnalban kezdtek a sorakozást, hogy hamarabb kerüljön rájuk a sor. Dél felé, még mielőtt az osztást megkezdték volna, egy fekete szemüveges cseh járta

Szöveg

végig a sorokat. Kezében egy rövid korbácsot tartott. A gyanusakat sorjába kérdezte: „Mádjár? “ És ha a szerencsétlen nem tudott valami szláv nyelven válaszolni, pár korbácsütéssel a hátán kulloghatott vissza a legutolsó sorba, ahol aztán valamikor estefelé került rá a sor, ha ugyan addig ki nem osztották az utolsó vödör hallevest s az utolsó darab kenyeret. A rangjelzéseket letépték rólunk és a sapkarózsáinkat a sárba taposták. A lefokozást ütlegkövették. Egyik vitéz tisztünk ellenszegült, nem engedte sapkarózsáját letépní. Erre ütlegelni kezdték, mire egy közelálló német tiszt segítségével sietett: a csehek mindkettőt addig verték, míg ájultan zuhantak a földre.

Leirhatatlan az a düh és elkeseredés, mellyel a minden védelemtől megfosztott magyar katona türe ezt az embertelen bánásmódot. Mást nem is lehetett közöttünk hallani, mint elkeseredett szitkokat és fogadkozásokat: „Csak még egyszer hazakerüljünk, még a magjukat is kipusztítjuk! A csehek teljesen tisztában voltak érzelmeinkkel, ezért nem is mertek közöttünk magánosan járni kelni. Többször meg is motoztak bennünket, hogy nincs-e kés valamelyikünknel. A nagy sokadalomban egyszer mégis sikerült a magyaroknak három varjút közrefogni. A tábor közepén levő óriási szennygödörbe vetették őket, ahol mindhármán a piszokba fulladtak. A kölcsönt keservesen visszakaptuk.

Csak vázoltam a csehek oroszországi szereplését. Fogolytársaimtól ezeknél is felháborítóbb eseteket hallottam. A magyarokat mindig a legegésztelenebb helyekre és a legveszedelmesebb munkákhoz osztották be. Az urali és déloroszországi bányák magyar foglyokkal voltak tömve, a Murman-vasútvonalat, mely több mint ezer kilométer hosszúságban mocsarakon vezet keresztül, magyarokkal építették. Ott dolgozó foglyaink kilencven százaléka skorbutot kapott a mocsarak kigőzölgesétől és a hiányos táplálkozás-

tól. A teljesen magukra hagyott betegek ezrével pusztultak el. Eleinte német foglyokkal is dolgoztattak, de a német kormány retorzió gyanánt bebörtönöztetett egy csomó fogoly tisztet. A németeket ezután csakhamar el is szállították a Murman-videkről. A mi kormányunk ilyen „csekélységekkel“ nem sokat törődött s a varjak vigan folytathatták a tervszerű magyarírtást.

A fogságból tizenhét év után kerültem vissza ezredemhez Csehországba, melyet ugyszólván kivétel nélkül szintiszta magyar ezredek tartottak megszállva. Ebben az időben a pótzászlóaljok létszámának több mint a felét Oroszországból hazatért foglyok alkották. Egy ködös októberi napon a csehek kikiáltották az önálló cseh köztársaságot. Prága városparancsnoka, egy osztrák generális, a meglepetés első pillanatában színlag átadta a cseheknek a várost, de a kaszárnnyákban és az őrségeken levő magyar katonaságnak kiadta a parancsot, hogy sortüzet adjanak a felvonulókra. És a parancsra a magyar baka — első ízben a háboru alatt — azt felelte: Nem! A magyar nem bántja senki szabadságát. És amint a magyar csapatok a Hradzsin alól elvonultak, az ujjongó tömeg kendőlobogtatva harsány „éljen“-nel fogadta bakáinkat mindenütt. Bakáink pedig jókedvű nazdárral válaszoltak. Ezzel a váratlan esettel a cseh sajtó igen élénken foglalkozott akkoriban. A Prager Tagblatt egyik számában olvastam a „Narodny Listik“ egy cikkét, mely „Kellemes meglepetés“ címen irt a magyar katonaság magatartásáról. Az az ellenszenv, mellyel azideig egész Csehországban viseltetek irányunkban, egyszerre megváltozott. Az ezredünkhöz beosztott osztrák tisztok piros-fehér-zöld karkárdát tüztek fel a sapkarózsa mellé, hogy a cseh inzultustól megkíméljék magukat. A forradalom kitörése után egyszerre egészen megkedvelték az „elnyomó“ magyarokat és csodálatos módon mi is elfelejtettünk mindent.

*

Szombat

Magyarország vádlott, ántánt-birák előtt áll. A vád ellene az, hogy kegyetlen volt a háboruban és nemzetiségeit elnyomta. Csehek a fővádlók.

H. D.

Hulladékok

Az elmúlt napokban „Az Est” hasábjain belső megilletődéssel olvastuk Szeszlér Hugó rendőrfőtanácsosnak főkapitányhelyettesé történt kinevezését. A kinevezés ugyan még nem perfect, azonban az említett lap jónak látta kijönni vele. Nem is ez az érdekes a dologban, hanem a kommentár, mellyel kíséri. Mi nem emelhetünk Szeszlér Hugó ellen semmi néven nevezhető kifogást, annál kevésbé, mert hivatalnokot nem illik kritikával illetni. De a kommentár ellen kifogásunk, alapos kifogásunk van. Azt írja a nevezett világlap, hogy Szeszlér általános, nagy népszerűségnek örvendett, örvendett pedig különösen — a Lipótvárosban,

Bocsánatot kérünk mindazok nevében, akik nem voltak és nem lesznek népszerűek az említett városrészben, azonban tiltakozunk a dolgoknak ilyen való beállítására ellen. Elvégre most Magyarországon idegenek is járnak, akik könnyen azt hihetik, hogy a lipótvárosi népszerűség fontos a magyar életben és magasrangú tisztviselők ezen a területen aratott népszerűség alapján lépnek elő. Felvilágosítjuk a tisztelt lapot, hogy ellenkezőleg, nem fontos, sőt kellemetlen. Szeretnénk látni, vajjon Szeszlér ur eldicsekszik-e vele?

*

Huszár Károly most is folytatja ölelkezését a liberális sajtóval. A sajtó melegen öleli vissza. Ez is olyasvalami, mint a lipótvárosi népszerűség, inkább

árt, mint használ. Szeretnénk, ha Huszár Károly tiltakoznék ellene, mert különben a külföld abba a hamis hitbe keverednék, hogy csakugyan a legnagyobb államférfiu e honban.

*

Rassay államtitkár haragba keveredett miniszterével. Rassaynak volt a legszebb frizurája az államférfiak között. A frizura borzas volt, nagy volt, hatalmas volt. Történt azonban, hogy megfésültette magát. Ez akkor történt, amikor miniszteri álmai voltak. A kabinetfőnök meg is ígérte, hogy lesz belőle, ha — megszelidül. Rassay el is kezdte a szelidülést, ott, ahol a lázak lakoznak: a fején. Még sem lett miniszter, mert eltevesztette a dolgot. A rossz nyelvek szerint — belülről kellett volna kezdeni.

Nyilatkozat

Németh Alfréd min. tanácsos, a Magyar Távirati Iroda főnöke legutóbb megjelent cikkünkre vonatkozóan annak közlését kéri, hogy ő nem szolgálta a kommunizmust, sőt amennyire tőle telt, megakadályozta hireiknek a külföldi sajtóban való elterjedését. Mi nem állítottuk azt, hogy Németh Alfréd kommunista volt, csupán azt, hogy állását megtartotta a kommunizmus idején. Készségesen konstatáljuk, hogy Németh Alfréd a maga részéről megbénítani igyekezett a kommunizmus hirszolgálatát.

A Pesti Hazai Első TakarékpénztárEgyesület hetvenkilencedik és nyolcvanadik üléstévére vonatkozó rendes közgyűlését 1920. évi március hó 27-én d. u. 4 órakor fogja Budapesten, központi épületében (IV., Deák Ferenc-u. 5. sz.) megtartani.

Tárgysorozat: 1. Jelentése az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak az 1918-ik és 1919-ik évek egyesített üzlet-eredményéről. 2. Határozathozatal a mérleg és a tiszta jövedelem iránt. 3. Igazgatósági javaslat a nyugdíjszabályzat 13. és 18. §-ának módosítása iránt. 4. Egyéb igazgatósági előterjesztések. 5. Az igazgatóság egy (1) tagjának, a felügyelő-bizottság kilenc (9) és a választmány harminchat (36) tagjának megválasztása. (Alapszabályok 35., 36. és 41. §§-ai.) — Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelemzettel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akar saját személyében, akár meghatalmazott által, szavazati jogát, kinek részvénye 1919. december 31-éig nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap d. u. 5 órájáig az egyesület főpénztáránál még le nem járt szelvényvel együtt letételt. Budapest, 1920. március hó 8-án. Az igazgatóság.

A Központi Sajtóvállalat
KÖNYV-
KERESKEDESE
MEGNYILT!
Budapest, IV., Duna-utca 6. sz. alatt
Klotild-palota, Belvárosi kávéház mellett
Megrendelések pontosan eszközöltetnek.
40 K-nál nagyobb vétel-
nél a portó díjmentes.
Minden könyv megkapható.

DOHÁNPÁC
valódi egyiptomi kapható
DROGÉRIA, IV., Eskü-ut 5. és **HON-
VED DROGÉRIA I.,** Attila-körút 2.
100gr. dohányhoz elegendő próbá-
üveg ára 15 kor, és a postakölt-
ség. 1/2 kgr. dohányhoz elegendő
adag ára 35 korona
és a postaköltség.

Brilliánst,
gyöngyöt, aranyat, plati-
nát és ezüstöt horribilis
áron vesznek
Singer Testvérek
VII., Rottenbiller-utca 24.
Telefon József 52-84.

Hamisfogakat
Platinát
Ékszeret
Aranyat
Ezüstöt
Cigarettafárcát
Órárt, láncot
legmagasabb napi áron vesz:
GROSS ANTAL
VIII., József-körút 23. lélem. 1.

FOGADJON SZÓT!!
Mosakodjék
**„MADONNA”
SZAPPANNAL.**
RADÓ DROGÉRIA
Budapest, Thököly-ut 7. szám.